

Virtualizované procesy (eGovernment)

Jakub Míšek

Přehled témat

- 1) eGovernment
- 2) Datové schránky
- 3) Přístup k právu

eGovernment

Činnosti v eGovernmentu

- **„elektronická administrace (eAdministration)“** - zefektivňuje interní procesy jednotlivých úřadů; propojování jednotlivých resortních doposud nezávislých agend.
- **„elektronická komunikace s úřadem (eServices used by eCitizens)“** - usnadňuje jak pasivní komunikaci směrem od úřadu k občanovi, tak i aktivní komunikaci mezi občanem a úřadem (zde vyžaduje jednoznačnou identifikaci a autentifikaci eObčana).
- **"elektronická společnost (eSociety)"** - směřuje ke komunikaci administrativy s právníckými osobami a dále pak vytváří zázemí či podporuje elektronickou komunikaci mezi právníckými osobami a občany v oblastech, kde tato ještě nebyla nastavena

Cíle eGovernmentu v ČR

- Poskytovat klientům veřejné správy jednoduché a efektivní služby, které jim usnadní jak dosažení jejich práv a nároků, tak splnění jejich povinností a závazků ze vztahu k veřejné správě.
- Vize eGovernmentu:
 - **Česká republika je díky klientskému přístupu, modernímu návrhu úředních procesů a efektivnímu využívání digitálních a nedigitálních technologií jednou z předních zemí v přívětivosti veřejné správy.**
- (Informační koncepce ČR, 2022)

Vývoj eGovernmentu

- Obvykle 4 etapy:
 1. Poskytování informací o veřejných službách on-line (elektronická státní správa zajišťující informace a služby pro styk s občany a komerčními subjekty pomocí internetu (weby, call centra)
 2. Jednostranná interakce (stahování formulářů)
 3. Oboustranná interakce (elektronické dodavatelské řetězce (e-procurement), interní komunikace ve státní sféře (intranety), občané i podnikatelé mohou elektronicky vyplnit formulář včetně ověření pravosti, resp. musí pod sankcí
 - Příklad: https://adisepo.mfcr.cz/adistc/adis/idpr_pub/dpr/uvod.faces
 4. Plnohodnotné on-line jednání s úřady, zahrnující projednávání záležitostí až po vydání rozhodnutí a zaplacení příslušných poplatků
 - Příklad: elektronický platební rozkaz

eGovernment v Čechách

Zákon o právu na digitální služby (č. 12/2020 Sb.)

- „Digitální ústava“
- Obecně formulovaná práva
 - Např:
 - Právo činit digitální úkon (§ 4)
 - Právo na osvědčení digitálního úkonu (§ 5)
 - Právo na nahrazení úředně ověřeného podpisu nebo uznávaného elektronického podpisu (§ 6)
 - Právo na využívání údajů (§ 7)
 - Právo na využití digitálního stejnopisu průkazu (§ 9a - § 9r)
 - Právo na elektronickou identifikaci a autentizaci (§ 12)
- Nevyplývaly konkrétní povinnosti
 - Projevuje se ale v rámci aplikace dalších předpisů
- Navíc! Silný politický motivátor
 - Změnový zákon DEPO 2 (č. [261/2021 Sb.](#))

Zákon o právu na digitální služby (č. 12/2020 Sb.)

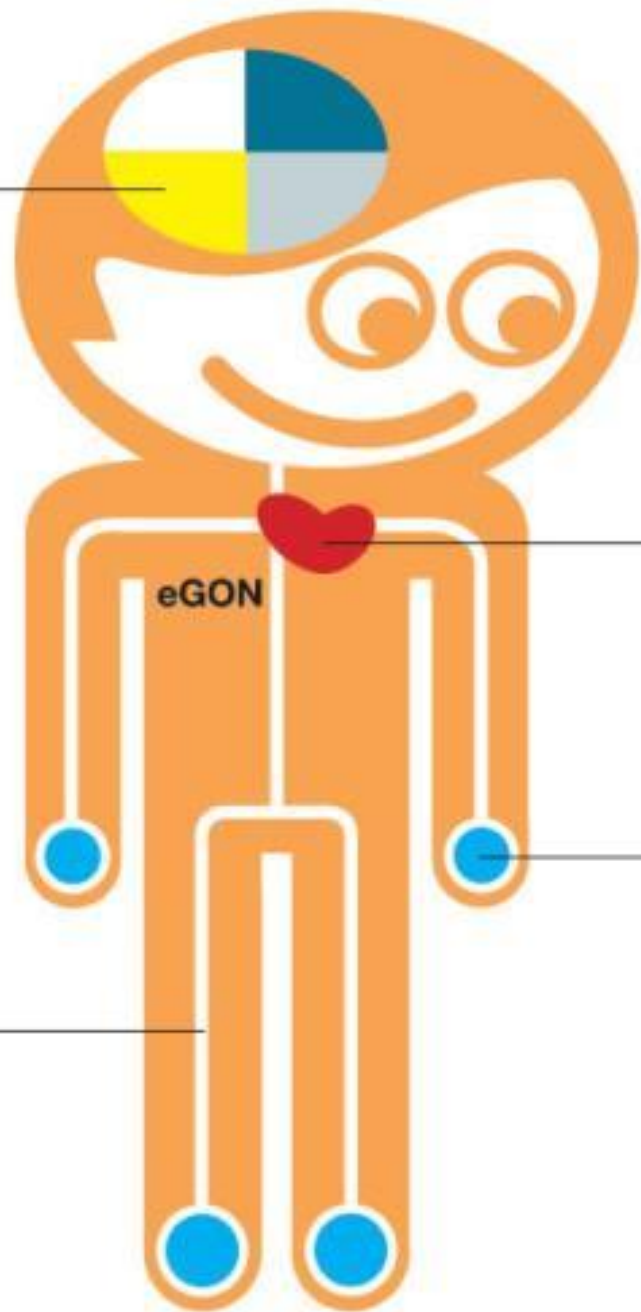
- Zakládá existenci Digitální a informační agentury (DIA)
- Kompetence DIA:
 - plní koordinační úlohu v oblasti digitálních služeb a digitálních úkonů podle tohoto zákona,
 - plní koordinační úlohu pro informační technologie,
 - plní koordinační úlohu v oblasti evidence a sdílení dat,
 - zajišťuje systém podpory centrálních způsobů komunikace veřejné správy,
 - zajišťuje odborný rozvoj, školení, sdílení znalostí, osvětu a vzdělávání v oblasti své působnosti,
 - provozuje kompetenční centra.

eGON

„Moderní, přátelský a efektivní úřad“

- **eGON**, symbol eGovernmentu, je v přeneseném významu živý organismus, ve kterém vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Existenci a životní funkce eGONa zajišťuje:
- Mozek: **Základní registry veřejné správy**
- Srdce: **Zákon o eGovernmentu (č. 300/2008 Sb.)**
- Oběhová soustava: **KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy** (telekomunikační síť)
- Prsty: **Czech POINT** - Český Podací Ověřovací a Informační Národní Terminál

04/ PUBLIC
ADMINISTRATION
REGISTERS
The system's brain

03/ eGOVERNMENT ACT
The system's heart

01/ CZECH POINT
UNIVERSAL CONTACT
POINT
The system's fingers

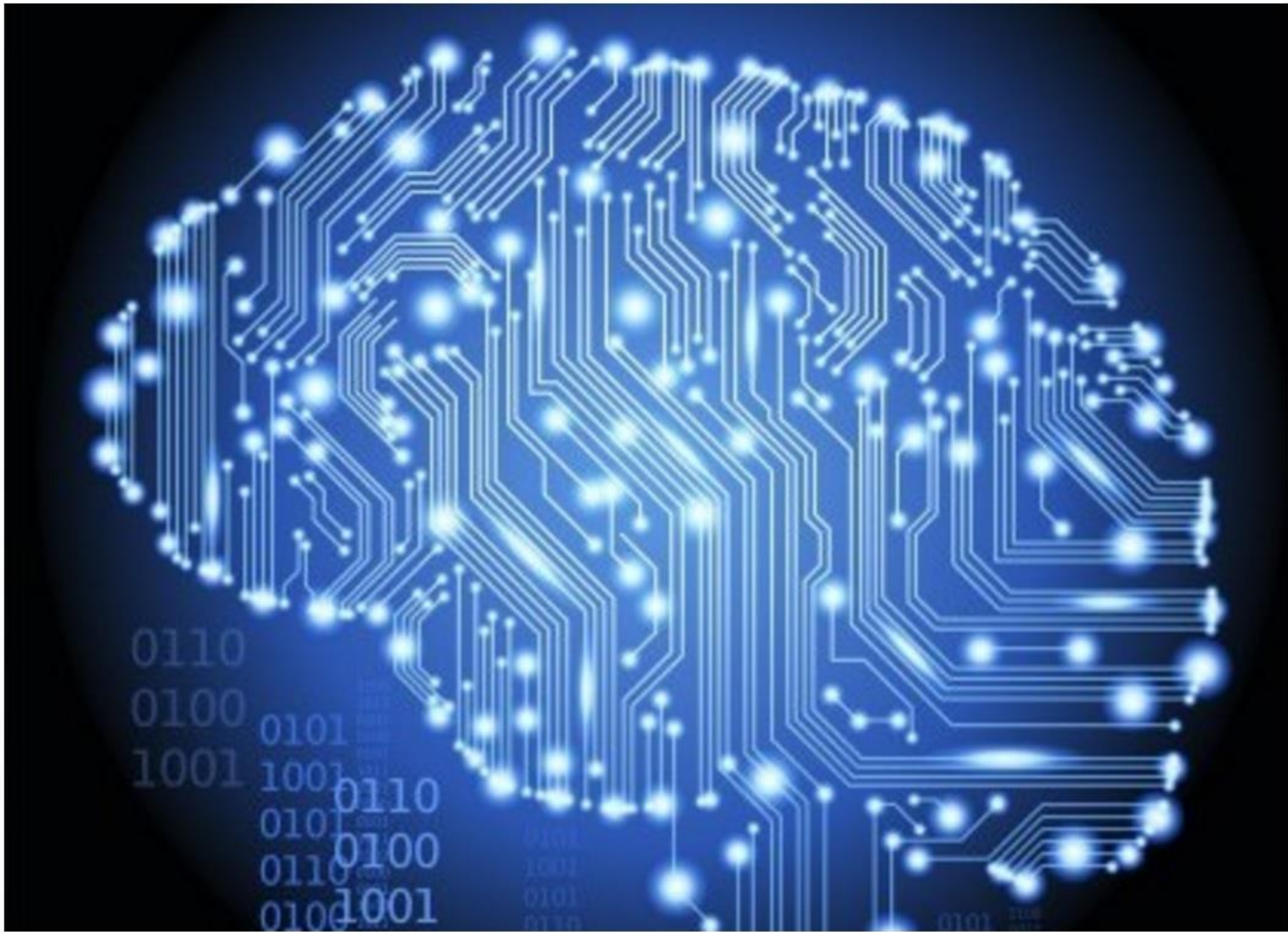
02/ PUBLIC
ADMINISTRATION
COMMUNICATION
INFRASTRUCTURE
The system's blood
circulation system

Portál veřejné správy

- § 6f z. č. 365/2000 Sb.:
 - Portálem veřejné správy je informační systém veřejné správy zajišťující přístup k informacím veřejných orgánů a komunikaci s veřejnými orgány. Správcem portálu veřejné správy je ministerstvo.
 - Portál veřejné správy zajišťuje přístup k informacím získaným na základě informační činnosti ... veřejných orgánů zejména v oblasti sociálního zabezpečení, zdravotnického zabezpečení, správy veřejných financí, dotací, veřejných zakázek, státní statistické služby, evidence a identifikace osob, jejich součástí a práv a povinností těchto osob či jejich součástí a tvorby a publikace právních předpisů.
 - Portál veřejné správy zajišťuje komunikaci s veřejnými orgány prostřednictvím datových schránek, prostřednictvím přístupu se zaručenou identitou (např. bankovní identita) do informačních systémů veřejné správy nebo elektronických aplikací spravovaných těmito veřejnými orgány a prostřednictvím kontaktních míst veřejné správy.
- = Portál občana

Portál občana

- Vybrané funkce:
 - Systém DROZD
 - Výpis z rejstříku trestů
 - eDoklady
 - Řidičské agendy:
 - Výpis bodového hodnocení řidiče
 - Registr řidičů
 - Registr silničních vozidel
 - Portál dopravy
 - Výpis z živnostenského rejstříku
 - Portál Moje Daně
 - eRecept
 - Zdravotnická dokumentace
 - Národní kontaktní místo pro elektronické zdravotnictví

Základní registry

- Účel: „zefektivnění a využití možností současných technologií pro online přístupy téměř kdykoli a odkudkoli“
- Omezení nezbytného sběru dat a informací a jejich efektivní předávání

Základní registry

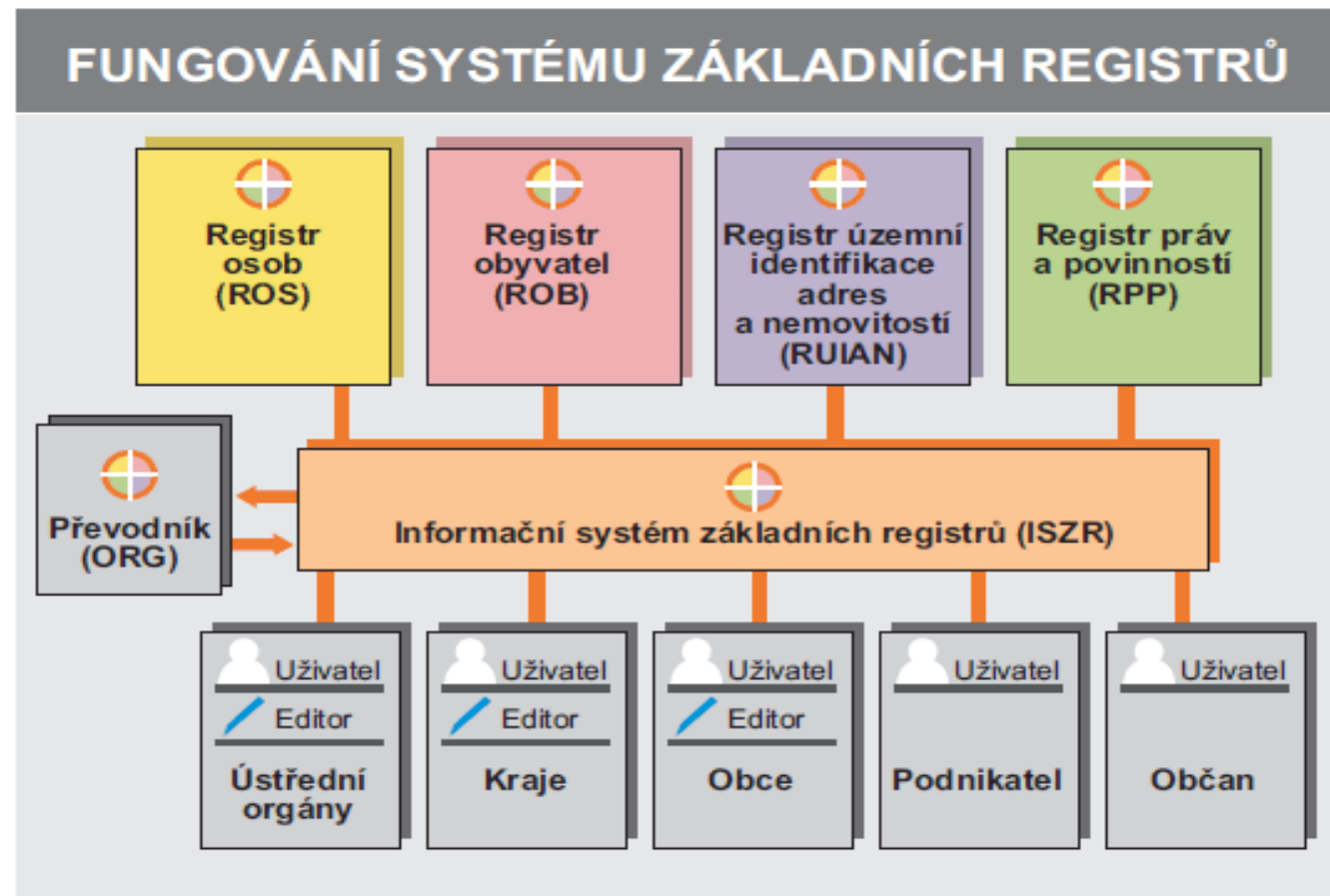
- Zákonná úprava z. č. 111/2009 Sb., o základních registrech
- 4 základní registry:
 - registr obyvatel (DIA)
 - registr osob (DIA)
 - registr územní identifikace (ČÚZK)
 - registr práv a povinností (DIA)
- Součástí soustavy je rovněž:
 - Informační systém základních registrů (gestorem je Správa základních registrů při DIA)
 - ORG – převodník (gestorem je Úřad pro ochranu osobních údajů)

Základní registry nejsou = Agendové informační systémy (AIS)

- **Registr vozidel** – (gestorem je Ministerstvo dopravy ČR)
- **Registr řidičů** – (gestorem je Ministerstvo dopravy ČR)
- **Registr ekonomických subjektů** – (gestorem je Český statistický úřad)
- **Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)** – (gestorem je Ministerstvo financí ČR)
- **Obchodní rejstřík** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)
- **Insolvenční rejstřík** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)
- **Rejstřík živnostenského podnikání** – (gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR)
- **Rejstřík trestů** – (gestorem je Ministerstvo spravedlnosti ČR)

Základní registry - fungování

- Základní registry a převodník ORG komunikují přes rozhraní Informačního systému základních registrů

Informační systémy veřejné správy (ISVS)

- Specifická úprava v z. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
- Správa – DIA
 - Řízení, kontrola zakázek, směřování – Odbor hlavního architekta eGovernmentu

Informační systémy veřejné správy (ISVS)

- Historické okénko
 - Původně povinná atestace ISVS atestačními středisky
 - Po legislativní změně r. 2006 (z. 81/2006 Sb.) začali atestace provádět samotní správci ISVS
 - Výsledkem je naprostý chaos a nesystematičnost
 - Prováděcí vyhlášky dříve vydávalo Ministerstvo informatiky, po jeho zrušení přešla tato pravomoc na Ministerstvo vnitra

ISVS –stav k listopadu 2015

- Zásadní zlomový dokument
- Hodnocení z vládní Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ITC služeb
 - vydáno 2. listopadu 2015; příloha č. 1 k usnesení č. 889/2015)
 - V ČR je řada projektů zvyšující efektivitu služeb veřejné správy
 - Např. Procesní řízení agend VS, Základní registry, Datové schránky, CzechPoint, Státní pokladna a Registr živnostenského podnikání
 - Jsou i špatné projekty
 - Systém pro registraci vozidel, Karta sociálního pojištění a další vytvářející duplicity

digitální ; **ČESKO**

Vládní program digitalizace
České republiky 2018+

**Informační koncepce
České republiky**

Informační koncepce ČR

- V1 - Finální podoba k 20. 9. 2018
- Aktuální verze schválená usnesením vlády [4. října 2023](#).
- Obsahuje
 - Cíle ČR v oblasti eGovernmentu a jeho podpory informačními systémy veřejné správy
 - Obecné architektonické principy pro návrh a rozvoj takových informačních systémů a jejich služeb
 - Obecné principy řízení útvarů informatiky a řízení životního cyklu informačních systémů
- Schvaluje vláda
- Správci ISVS tvoří vlastní informační koncepce, které musí být v souladu s IKČR

Datové schránky

System datových schránek

- eGovernment Act
- Unikátní řešení komunikace OVM a ostatních subjektů

Datové schránky

- Způsob doručování písemností ve veřejné správě
- Povinnost orgánů veřejné moci komunikovat výhradně prostřednictvím tohoto systému
- DS v. Email
 - Obě jsou elektronickým úložištěm
 - Datová schránka ale není kompatibilní s emailem
 - Na rozdíl od emailu garantuje doručení ve smyslu zákona

Způsoby komunikace

- Orgán veřejné moci – Orgán veřejné moci
- Orgán veřejné moci – Osoba soukromého práva
- Osoba soukromého práva – Osoba soukromého práva
 - Zpoplatněné

- Operace datových schránek
 - Odesílat a přijímat zprávy
 - Zjišťovat stav odeslaných zpráv
 - Přijímat doklady o dodání a doručení
 - Ověřovat, zda adresát má datovou schránku

Datové schránky

- Ze zákona
 - orgány veřejné moci
 - podnikající fyzické osoby a zaměstnanci v určených profesích (advokát, daňový poradce, statutární auditor, znalec, soudní tlumočník, ..)
 - podnikající fyzické osoby zapsané v registru osob
 - právnické osoby zapsané v registru osob
- Na žádost
 - fyzické osoby
 - podnikající fyzické osoby nezapsané v registru osob a zahraniční podnikající fyzické osoby
 - právnické osoby nezapsané v registru osob
 - další datové schránky OVM

Doručování

- Primárně přes DS
- Není nutný kvalifikovaný elektronický podpis, pokud podání činí osoba, která DS vlastní
- Okamžik doručení datové zprávy:
 - U osoby soukromého práva okamžikem vyzvednutí DS, nebo fikce doručení 10 dnů po obdržení do DS, pokud si zprávu vlastník DS nevyzvedne
 - U orgánu veřejné správy okamžikem doručení do DS

Přístup k právu

Kontexty promulgace

- Vysoce formalizovaná procedura
 - Završení legislativního procesu
 - V současnosti transparentní od předložení zákonodárci
- Předpoklad po zásadu *Ignorantia juris non excusat* (neznalost práva neomlouvá)
 - Fikce
 - Potřebná dostupnost práva – zajištění možnosti se seznámit
 - Příklad: Platnost v ČR je dána dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů = den rozeslání příslušné částky sbírky zákonů

Typy promulgace

- Zákonná promulgace
- Oficiální promulgace
- Soukromá promulgace

Typy promulgace

- **Zákonná promulgace**
 - Povinná, založená zákonem
 - Komunikace absolutně závazných pramenů práva
 - V ČR upraveno zákonem č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv
 - Účinnost od 1. 1. 2024
 - **Dosavadní problémy:**
 - Praxe novel – změnové zákony – fragmentace právní úpravy
 - Velké množství zákonů
 - Nesrozumitelnost

Zákonná promulgace

- Ve Sbírce zákonů se vyhlášují:
 - Právní předpisy (Ústavní zákon, zákon, zákonné opatření Senátu, nařízení vlády, vyhlášky ministerstev)
 - Další právní akty (např. vybrané nálezy [Ústavního soudu](#) a rozsudky Nejvyššího správního soudu)
- Sbírka vychází v postupně číslovaných částkách
 - Každý nový předpis v nové částce

Nález Ústavního soudu Pl.ÚS 77/06 (odst. 39)

„Orientace adresáta právní normy v právním řádu se bez použití přístrojů informačních technologií stává zcela nemožnou. Přitom § 13 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, předvídá, že územní samosprávné celky mají povinnost umožnit každému nahlížení do Sbírky zákonů. O povinnosti poskytnout každému přístup k informačnímu systému obsahujícímu úplné znění právních předpisů v elektronické podobě zákon mlčí. **Přitom je zřejmé, že bez možnosti používání těchto systémů se dnes již v právním řádu České republiky nelze vyznat, a tak se problematizuje uplatnění obecné zásady právní, podle které neznalost zákona neomlouvá. Právo se tak stává pro své adresáty zcela nepředvídatelné.** Zmíněná zásada je sice nutnou podmínkou efektivity každého systému platného práva, nelze ji však vykládat pouze k tíži adresátů práva, nýbrž též jako závazek veřejné moci vůbec učinit právo poznatelným, protože jen takovým právem se lze řídit.“

Typy promulgace

- Oficiální promulgace
 - Nepovinná, zdrojem je stát
 - Snaha suveréna mírnit nedostatky zákonné promulgace
 - Příklad v ČR: portal.gov.cz

Typy promulgace

- Soukromá promulgace
 - Nahrazuje nedostatky zákonné a oficiální promulgace
 - Komerční charakter
 - Například: Právní informační systémy, „Úplná znění“ ...
 - Hojně využívané
 - Soudy, advokátní kanceláře
 - Příklady důvěryhodných zdrojů: ASPI, Codexis, Beck-online, Zákony pro lidi

eSbírka a eLegislativa

- Projekt spuštěn v červenci 2009 (věcný záměr)
- Cíle:
 - Zlepšit informování adresátů práva
 - Zjednodušení a transparentnost legislativního procesu
- Popis projektu: <https://zakony.gov.cz/>
- eSbírka: <https://www.e-sbirka.cz/>

Děkuji za pozornost.

Otázky?

misek@muni.cz